

ІНСТРУМЕНТИ, ПРИСТОСУВАННЯ ТА ЕЛЕКТРООБЛАДНАННЯ ПЕРУКАРЕНЬ

Під час надання перукарських послуг для здійснення операцій з волоссям користуються різноманітними інструментами, які умовно поділяють на групи:

- для розчісування волосся;
- різучі інструменти для стрижки волосся;
- для укладання волосся;
- для завивки волосся.

Інструменти — це знаряддя праці перукаря, що застосовуються для виконання різноманітних операцій з волоссям.

Професійний інструмент виготовляється зі спеціальних і натуральних матеріалів за технологіями, які забезпечують міцність, пружність і гладкість поверхні інструмента, стійкість проти взаємодії з хімічними препаратами та проти підвищених температур, запобігають намагнічуванню та електризації.

Пристосування відіграють допоміжну роль, забезпечуючи якісне виконання перукарем своєї роботи.

1. ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ РОЗЧІСУВАННЯ ВОЛОССЯ

Гребінці. Складаються з обушка та зубців, розрізняються за довжиною, шириною, частотою та розміром зубців (рис. 2.1). Гребінці бувають:

- металеві — алюмінієві, дюралеві;
- неметалеві — з пластмаси, капрону, ебоніту, кістки, галаліту, целулоїду, силікону.

Рис. 2.1. Будова гребінця:

1 — зубці; 2 — обушок; 3 — ручка

При роботі з хімічними препаратами застосовуйте тільки неметалеві гребінці. Через ушкодження лусок небажано працювати металевим гребінцем з вологим волоссям.

Найпоширеніший вид інструменту — пластмасові гребінці.

Залежно від призначення гребінці розподіляють на 4 основні групи:

- комбіновані (рідкі та часті зубці);
- однорідні (зубці рівномірні);
- з гострою ручкою (хвостиком);
- зі звичайною ручкою.

Комбіновані гребінці поєднують на робочій поверхні ділянки густих і рідких зубців. Застосовуються в жіночих і чоловічих залах для розчісування, стрижки, холодного й гарячого укладання, начісування, тупірування волосся (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Комбіновані гребінці

В *однорідних* гребінцях по всій поверхні частота розміщення зубців однакова. Використовуються для розчісування, укладання та стрижки (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Гребінці з однорідним розташуванням зубців

18

Гребінцями з гострою ручкою-«хвостиком» зручно розподіляти волосся на пасма, ними працюють під час накручування на бігуді, коклюшки (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Гребінці з гострою ручкою-«хвостиком»

Звичайна ручка гребінця може бути заокруглена або у вигляді «вилочки» (рис. 2.5). Першим гребінцем користуються при фарбуванні волосся, другим — при укладанні.

Рис. 2.5. Гребінці:

а — зі звичайною ручкою; *б* — для укладання волосся з «вилочкою»

Функціональністю гребінців обумовлені їх нові розробки:

- гребінці з гачками для мелірування;
- фігурні гребінці для створення рельєфних ліній укладки;
- гребінці зі спеціальними насадками «страйпер» (рис. 2.6), гребінці-щіточки для фарбування;

Рис. 2.6. Гребінець для фарбування волосся «страйпер»

- гребінці «арфа» — для

кучерявого волосся;

гребінці з «рівнем» для

контролю нахилу інструмента відносно поверхні підлоги, для стрижок із платформною «флатопер» (рис. 2.7).

Рис. 2.7. Гребінець «флатопер»

Прийоми тримання гребінця. Залежно від операцій користуються п'ятьма основними та трьома допоміжними прийомами тримання гребінця.

Основні прийоми:

1-й — гребінець тримають за обушок зубцями вниз, великий палець і мізинець із внутрішнього боку, вказівний, середній, підмізинний — із зовнішнього боку гребінця. Для холодного укладання гребінець у правій, для гарячого — у лівій руці (рис. 2.8 а);

2-й — гребінець у лівій руці, зубцями вгору, великий палець на обушку, вказівний — на зубцях, інші пальці підтримують гребінець зовні (тушування волосся) (рис. 2.8 б);

3-й — гребінець у лівій руці, зубцями вниз, великий палець із внутрішнього, вказівний — із зовнішнього боку гребінця (тушування, вичісування волосся) (рис. 2.8 в);

4-й — неробоче положення. Гребінець тримають у лівій руці, зубцями в долоню, великий палець притискає його до долоні (рис. 2.8 г);

5-й — взаємодія гребінця та ножиць під час стрижки. Гребінець і ножиці у правій руці, кільце ножиць на підмізинному пальці, великий палець притискає гребінець до ножиць, зубці гребінця спрямовані до пальців (рис. 2.8 д).

Допоміжні прийоми:

1-й — гребінець у правій руці зубцями вниз, великий палець із внутрішнього боку гребінця, всі інші зовні (розчісування волосся) (рис. 2.8 е);

2-й — гребінець зубцями в долоню у лівій руці, мізинець притискає гребінець до долоні (накручування волосся) (рис. 2.8 ж);

3-й — гребінець у правій руці зубцями від себе, великий палець притискає гребінець до кулака (рис. 2.8 з).

Дезинфікуйте гребінець після кожного клієнта, у міру забруднення мийте мильним розчином.

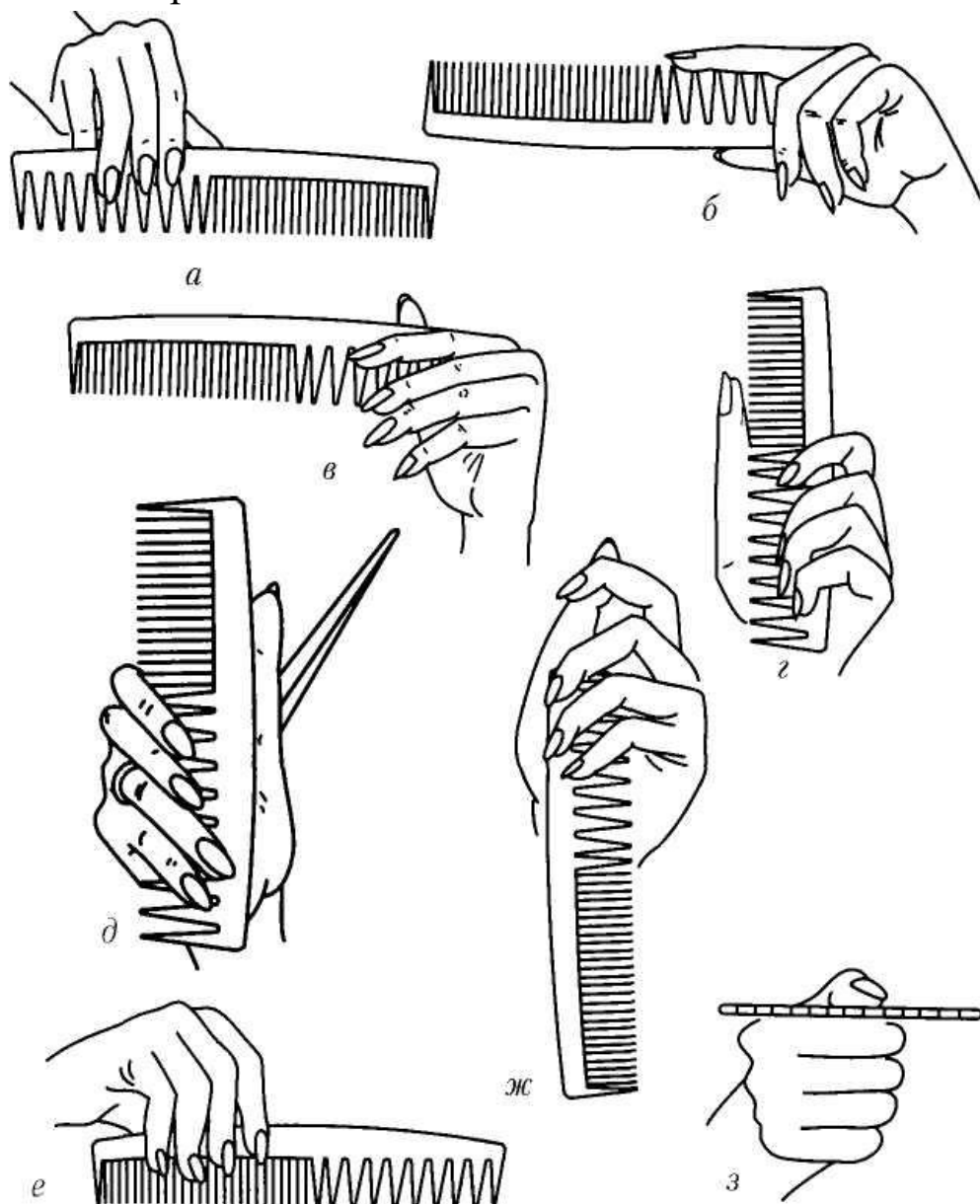

Рис. 2.8. Прийоми тримання гребінця

Щітки. Щітки можуть бути різного діаметру та розміру, плоскими, круглими, з пластмасовими, металевими або

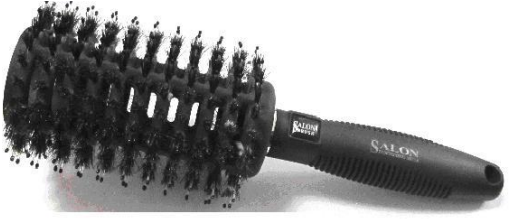
щетинистими зубцями (рис. 2.9). За призначенням щітки поділяються на:

- пласкі для розчісування волосся та масажу голови;
- круглі «брашинг» для укладання волосся феном, вирівнювання волосся, формування локонів;
- пласкі каркасні «бомбаж» для укладання волосся феном, підняття кореня при укладанні;
- щітки-шари для укладання феном довгого волосся.

На ринку перукарського інструменту представлені термощітки, які водночас іонізують волосся, здійснюючи його оздоровлення.

Обов'язковим є чищення щіток за допомогою спеціального пристосування, а також дезінфекція щітки після кожного клієнта, наприкінці робочого дня миття мильною водою та обробка дезінфікуючим засобом.

	
<p><u>а — щітки брашинги на металевій основі</u></p>	<p><u>б – функціональні ручки щіток брашингів</u></p>

	
<p><u>в – щітка бомбаж на щетинистій основі</u></p>	<p><u>г - щітки масажна та пласкі</u></p>
	
<p><u>д — щітка бомбаж каркасна двобічна</u></p>	<p><u>е – щітка брашинг на щетинистій основі</u></p>

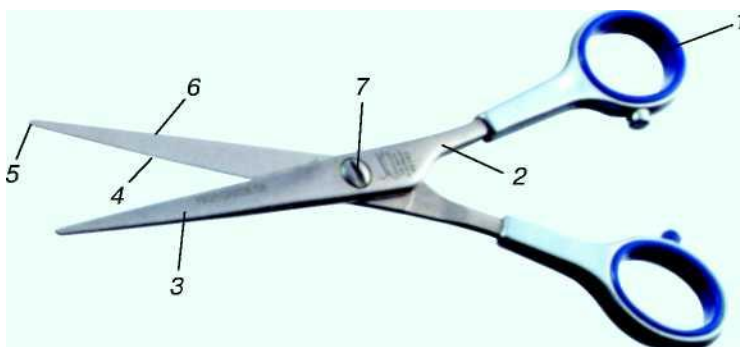
2. Інструменти для стрижки волосся

Ножиці (рис. 2.10). Перукарські ножиці бувають прями (прості) та зубчасті —

філірувальні, прапорні.

Рис. 2.10. Складові частини ножиць:

1 — кільця; 2 — важіль; 3 — робоче полотно; 4 — жало; 5 — кінчик; 6 — обушок; 7 —

ГВИНТ

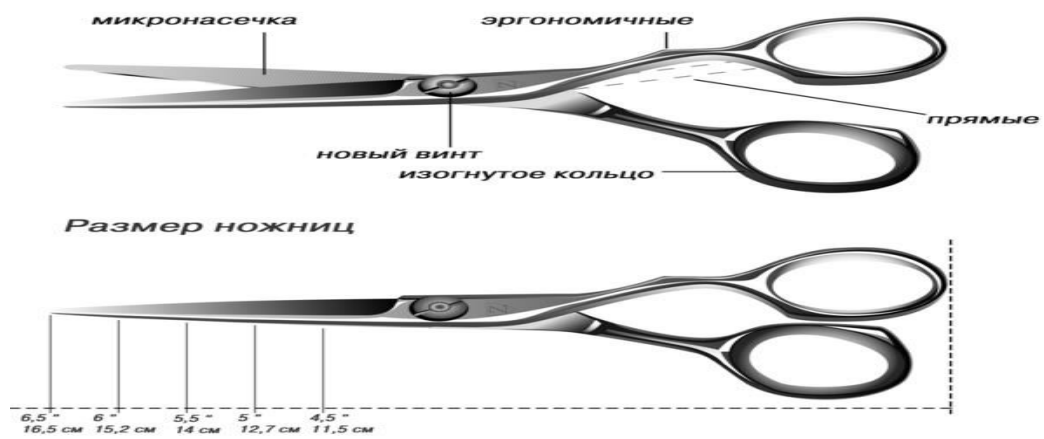

Рис. 2.11. Шаблон визначення розміру полотен перукарських ножиць

Ножиці виготовляють з високоякісної легованої сталі з антикорозійним покриттям із хрому, титану тощо. Сучасні зразки ножиць передбачають антиалергійне покриття.

Прямі ножиці призначені для стрижки, окантування, тушування, філірування волосся, стрижки вусів, борід.

Обидва полотна ножиць прямі і ріжучі. Ножиці можуть мати полотна завдовжки 4,5-6,5 см (рис. 2.11), гостру або тупу форму кінців, обмежувач, упор-підсилювач для мізинця на кільці. Ножиці бувають з мікро-насичкою, алмазним напиленням або без них. Перші — високоточні і не потребують додаткового заточування, другі — періодично заточують, мають дзеркальний блиск (рис. 2.12).

Рис. 2.12. Прямі ножиці: а — з мікронасичкою або алмазним

напиленням; б— прості

Якість стрижки залежить від гостроти ножиць. Заточуйте ножиці тільки у фахівців, а якість перевіряйте на розпушеному шматочку вати, волоссі.

Філірувальні ножиці застосовують для проріджування волосся. Бувають однобічні й двобічні з різною формою та частотою зубців (рис. 2.13).

Рис. 2.13. Види філірувальних ножиць:

Не можна користуватись перукарськими ножицями в побуті. Зберігайте ножиці у футлярі або на спеціальній підставці для ножиць. Стежте за їх чистотою, бережіть від ударів, дії вологи, хімікатів, регулярно просушуйте, змащуйте, заточуйте. Учністься регулювати ножиці, стежте за положенням і ступенем закрученості гвинта.

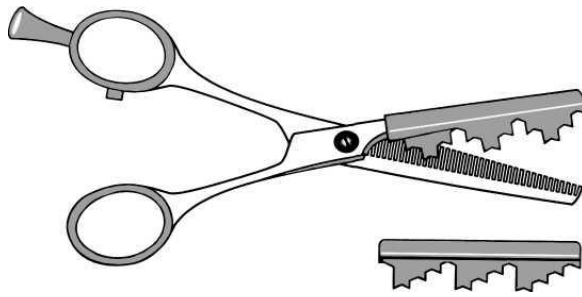

Рис. 2.14. Прапорні ножиці

Прапорні ножиці застосовують для одночасної стрижки й філірування волосся. Одне полотно ножиць із фігурною насадкою, а друге може бути як у прямих, філірувальних ножиць або з декількома зубцями (рис. 2.14).

Після стрижки такими ножицями пасма на кінцях мають малюнок, який відповідає формі насадки.

Продовжує користуватися популярністю технологія стрижки «гарячими ножицями». Принцип роботи термосистем з гарячими ножицями базується на тому, що під час стрижки волосся оплавляється на зрізі. Це захищає волосся від контакту його відкритої поверхні з зовнішнім середовищем, зберігає природну вологість і протеїни, оздоровлює волосся.

Нові модифікації термосистем оснащені міні-комп'ютерами, які налаштовують апарати залежно від типу волосся на оптимальну температуру нагріву ножиць і підтримують її в процесі стрижки.

Прийоми тримання ножиць:

1-й — основний робочий; ножиці тримають у правій руці, великий палець фіксує нижнє кільце, підмізний — верхнє, вказівний та середній пальці охоплюють верхній важіль ножиць (рис. 2.15 а).

Якщо є підсилювач, на ньому знаходиться мізинець. Працює тільки великий палець. Положення ножиць — горизонтальне;

2-й — положення пальців аналогічне, але долоня повернута догори, кінці ножиць спрямовані донизу. Положення ножиць вертикальне, під кутом (рис. 2.15 б);

3-й — неробочий — ножиці знімають з великого пальця, утримують у долоні іншими пальцями (рис. 2.15 в).

Передавайте ножиці закритими і кільцями вперед.

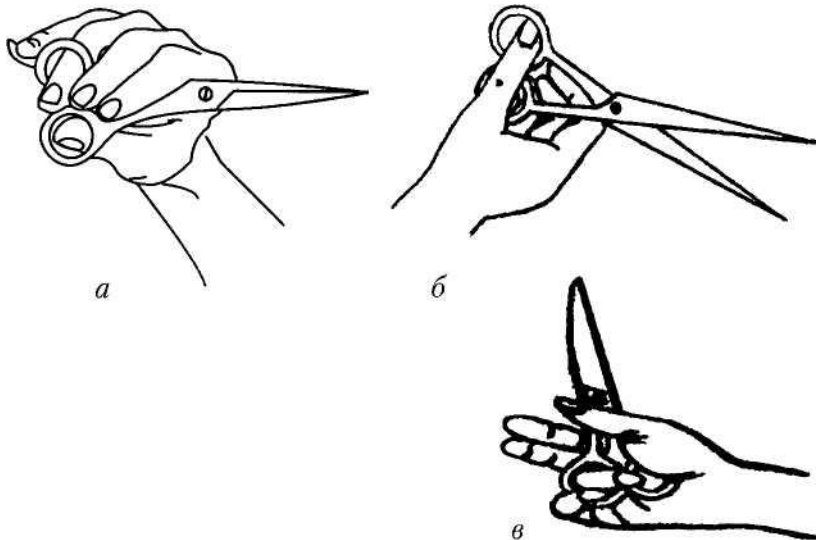

Рис. 2.15. Прийоми тримання ножиць:

a — горизонтальне положення ножиць;

б — положення ножиць під кутом; *в* — неробоче.

Для виконання стрижки важливо засвоїти узгоджені прийоми тримання ножиць і гребінця. Лівою рукою здебільшого утримують пасма волосся, правою — ножиці. Гребінець переходить за необхідності до лівої чи правої руки. Ножиці можуть знаходитись у робочому або неробочому положенні (рис. 2.16).

Рис. 2.16. Прийоми тримання ножиць і гребінця

Бритви. У перукарнях використовують небезпечні та безпечні бритви.

Небезпечні бритви (рис. 2.17) застосовують тільки для стрижки, філірування волосся. Гоління небезпечними бритвами відповідно до санітарно-гігієнічних вимог не здійснюється.

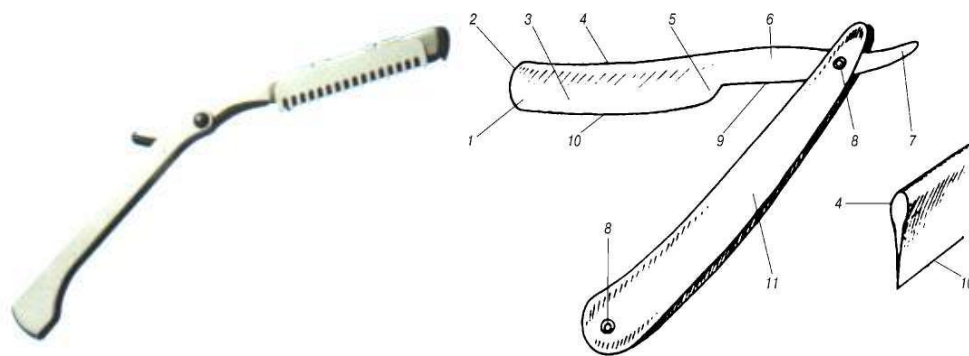

Рис.
2.17.
Складові
частини
небезпечної
бритви:

7 — клинок; 2 — головка; 3 — робоче полотно; 4 — спинка (обушок); 5 — п'ятка; 6 — шийка; 7— хвостик; 8 — заклепки; 9 — поперечні насічки; 10 — жало; 11 — ручка

Безпечні бритви мають змінне лезо. Звичайні безпечні бритви з відкритим лезом застосовують для стрижки та підбривання пушкового волосся.

Філірувальними безпечними бритвами, філірувальними ножами із зубчатими насадками працюють при стрижці та філіруванні волосся (рис. 2.18). У комплект до філірувального ножа входять на-

садки для різних технік стрижки.

+

Рис. 2.18. Філірувальна бритва

Дезінфікуйте бритву після кожного клієнта, щоразу застосовуйте індивідуальне лезо.

Способи тримання бритви

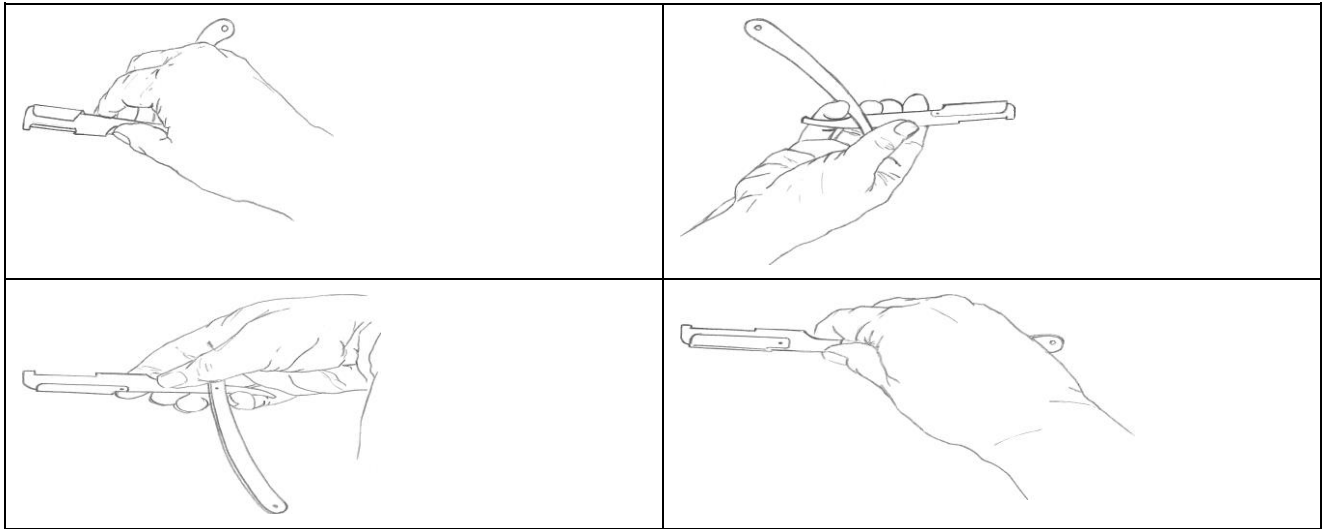

Рис. 2.19. Прийоми тримання бритви

В першому прийомі бритву тримають в правій руці, великий палець знаходиться на шийці, впираючись в п'ятку. Вказівний, середній та безіменний – на спинці бритви, мізинець на хвостик, лезо бритви направлене вниз.

В другому прийомі тримання положення пальців аналогічне першому, але долоня майстра направлена вгору, а лезо бритви – вниз

Третій спосіб тримання, як при першому прийомі, тільки тепер лезо направлене вгору клинок та ручка складають одне ціле.

Зберігайте бритву у футлярі або чохлі, передавайте тільки у закритому вигляді.

Електричні машинки для стрижки волосся бувають трьох видів: вібраційні, роторні, акумуляторні (рис. 2.20).

Машинки працюють від мереж постійного і змінного струму напругою 220 В.

Рис. 2.20. Види електричних машинок

Вібраційні машинки мають суцільний з ріжучою частиною корпус, електричний вібромотор. За наявності одного незнімного ножа регулювання висоти зрізування волосся проводять за допомогою насадок або спеціальним важелем.

Роторні машинки завдяки електричному мотору з черв'ячною передачею працюють без вібрації. Мають чотири види змінних ножів, котрі необхідно заточувати.

Акумуляторні машинки працюють як від мережі електропостачання, так і від батарейок, що підвищує їхню практичність.

Ножі та насадки до машинок нумеруються відповідно до висоти зрізання волосся: 1/20 — для зняття пушкового волосся, окантування; 1/10 — для окантування; 1 мм — перехідний ніж; 3 мм — для стрижки.

Професійні машинки укомплектовані насадками, які мають номери 1, 3, 6, 9, 12 мм дозволяють стригти волосся на довжину до 9,5 мм і навіть до 15 мм.

Машинкою виконують первинну обробку волосся перед стрижкою ножицями (зведення волосся нанівець), стрижку «наголо» всієї поверхні голови або її окремих зон. Стрижку машинкою здійснюють по сухому волоссю, рухаючись проти росту волосся від крайової лінії росту.

На сучасному ринку професійного перукарського інструменту існує такий різновид електричних машинок, як тример. Цей інструмент має невеликі розміри, тому дуже зручний у використанні. Він призначений для зняття волосся у вушних раковинах, стрижки бороди та вусів, виконання візерунків на короткому волоссі, згідно з цим має спеціальні насадки. Також для стрижки бороди та вусів використовують міні електричні машинки. Вони також за розмірами нагадують тример, але за будовою та комплектом насадок повністю копіюють звичайні електричні машинки.

Перед роботою:

- перевіряйте справність машинки, цілість шнурів;
- не беріть машинку мокрими руками;
- не стрижіть мокре волосся;
- не вмикайте машинку в мережу, не призначену для побутових електроприладів;
- працюйте машинкою безперервно не більше 30 хвилин;

- перед заміною ножів вимкніть машинку з мережі;
- кожні 3 місяці забезпечуйте огляд технічного стану машинки спеціалістами.

3. ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ УКЛАДАННЯ ВОЛОССЯ

Укладання виконують за допомогою бігуді, термощипців (плойок), фенів.

Бігуді. У перукарнях застосовуються такі основні типи бігуді для накручування волосся:

- пластмасові без планки, фіксуються прогумованою тасьмою або спеціальною шпилькою;
- пластмасові липучки із шипами на поверхні заввишки 1—5 мм;
- металеві бігуді зі щетинистим «їжаком» усередині;
- для вертикального накручування волосся. Для фіксації пасма бігуді мають рівномірно розміщені зубці, спрямовані в один бік;
- м'які, виготовлені з поролону, гумові бігуді (папільйотки), хвилеподібні перфоровані, спіралеподібні;
- металеві у вигляді порожнистого циліндра з отворами на поверхні, з притискною планкою і прогумованою тасьмою. Планка утримує кінці волосся;
- термобігуді, виконують накручування за допомогою підвищення своєї температури (рис. 2.21).

Утримуйте бігуді у чистоті, мийте мильним розчином, дезінфікуйте.

Рис. 2.21. Види бігуді

Термощипці. Електричні щипці складаються з корпусу-стержня діаметром 10—20 мм, важеля з жолобом, який притискає

волосся, ручки зі шнуром та вилки. Не накручуйте щипцями мокре й брудне волосся. Систематично знімайте з поверхні щипців залишки лаку та бруд.

Сучасні моделі електричних щипців мають різну конфігурацію, дизайнерське оформлення; їх виготовляють у комплекті з різними насадками: щипці із затискачем трикутної форми (ними формують локони з різкими заломами та прямими кінцями); спіральні щипці; щипці з рельєфними пластинами, подвійні та потрійні щипці, щипці-випрямлячі з плоскими пластинами за допомогою яких можна не лише вирівнювати, але й накручувати волосся (рис. 2.22).

Бажано оберегати щипці від потрапляння волосся всередину та впливу на метал косметичних засобів для укладання волосся. Після використання щипців у роботі, необхідно протирати їх зволоженою серветкою від можливих небажаних забруднень при роботі з волоссям. Але будь який догляд за електричними щипцями слід проводити з вимкненим шнуром з електромережі та після їх охолодження.

Рис. 2.22.

Електричні щипці

Термощітки, щітки-щипці. Застосування цих інструментів нового покоління з декількома температурними режимами дозволяє створити локони, хвилі, розгладжувати пасма волосся, надавати йому об'єму (Рис. 2.23).

Рис.
2.23.
Термощітки

Фени. Професійні фени мають різну конструкцію та дизайнерське рішення, повинні мати потужність від 1800 Вт.

Фен складається з корпусу, в якому розміщені електродвигун, нагрівач у вигляді спіралі, вентилятор, шнур з вишкою, який повинен бути достатньо довгим, приблизно 3 м (рис. 2.23).

Доповнюються фени спеціальними знімними насадками у вигляді:

- гребінця;
- щітки;
- щипців;
- форсунки з повздовжньою щілиною (соплом);
- дифузора (рис. 2.23).

Сучасні моделі фенів передбачають лікувальну дію на волосся, наприклад, шляхом використання озонових ламп, турмалінового проміння.

Усі види лагодження електроінструменту повинні виконуватись виробниками або кваліфікованими майстрами.

Рис. 2.24.
Електрофен. Насадка
дифузор.

4. Інструменти для завивки

Для хімічної завивки в перукарнях використовують бігуді, коклюшки, м'які бігуді (папільйотки), формери.

Коклюшки бувають класичної та видозміненої форми. Їх виготовляють із дерева, пластмаси, стійкої проти дії хімічних препаратів. Фіксують коклюшки прогумованою тасьмою (рис. 2.25).

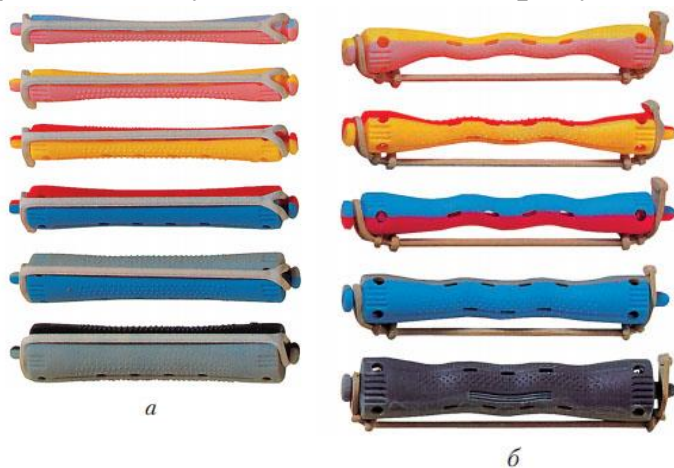

Рис. 2.25. Види
КОКЛЮШОК:
а — класичні; б —
видозмінені

із хвилястою поверхнею, від завивки на які утворюється завиток природної форми. Коклюшки виготовляють завдовжки 6—10 см, діаметром посередині 5—15 мм.

Видозмінені коклюшки дозволяють отримати завиток оригінальної форми, яка відрізняється від природної.

Сучасні технології передбачають застосування спіральних коклюшок для отримання спіральних завитків, шпилькоподібних — для гофрованих завитків. Для отримання об'ємних завитків з

легкою зміною структури волосся використовують м'які бігуді — папільйотки.

Підприємствами — виробниками препаратів для хімічної завивки пропонуються нові методи хімічного процесу із застосуванням спеціальних інструментів — формерів.

5. Електроапаратура перукарень

У перукарнях застосовується різноманітна електроапаратура для сушіння волосся, прискорення хімічних процесів фарбування, хімічної завивки, дезінфекції інструментів.

Сушарки (сушувари) випускають різних конструкцій, стаціонарні — закріплені на стінах, зі спеціальними кріслами, пересувні на роликах. Усі моделі мають один принцип дії: в сушильному плафоні створюються потоки теплого повітря

температурою 20-70°C (рис. 2.26).

Рис. 2.26.

Електросушарки

Параметри

встановлюються регулятором температури та регулятором часу

індивідуально

для кожного клієнта.

Клімазони — апарати для прискорення хімічних процесів завивки та фарбування волосся (рис. 2.27).

Рис. 2.27.

Клімазони

У клімазонах за допомогою комп'ютерної

програми встановлюють оптимальну температуру та час витримки хімічної суміші залежно від структури і стану волосся клієнта.

Пароапарати різної конструкції розраховані на додаткову обробку волосся парою при лікуванні, фарбуванні та завивці волосся.

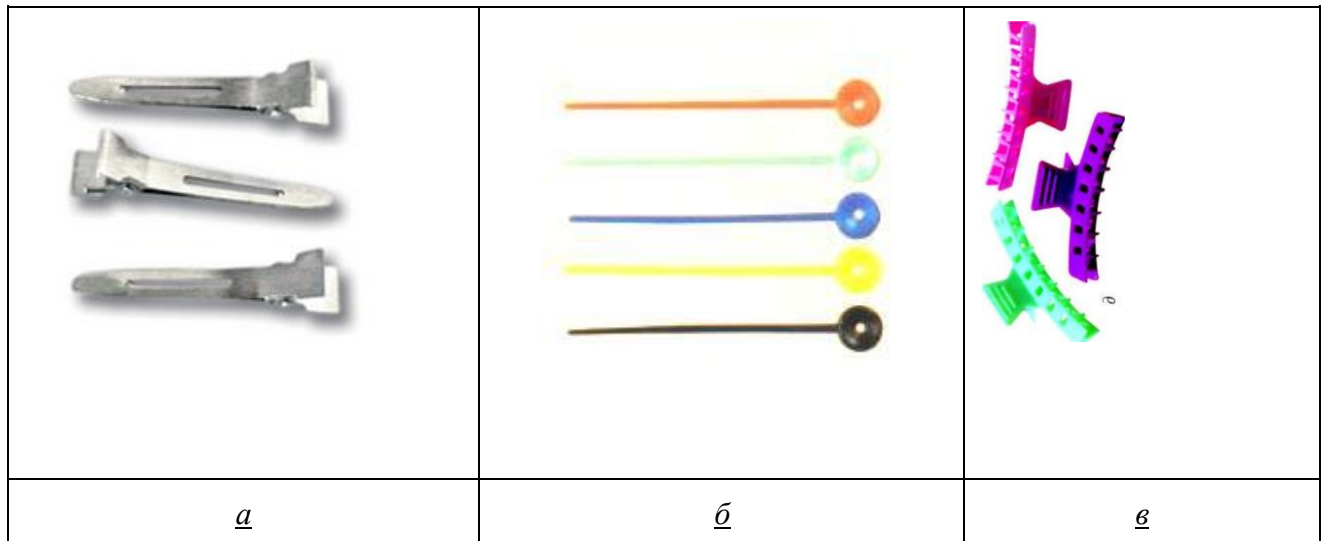
Інфрагрілки — спеціальні ковпаки з електронними пристроями, які створюють інфрачервоне випромінювання і сприяють пом'якшенню обробки волосся та шкіри, стимуляції хімічних процесів.

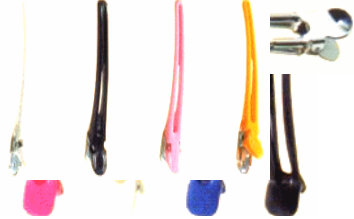

6. Пристосування для перукарських робіт

До них відносяться:

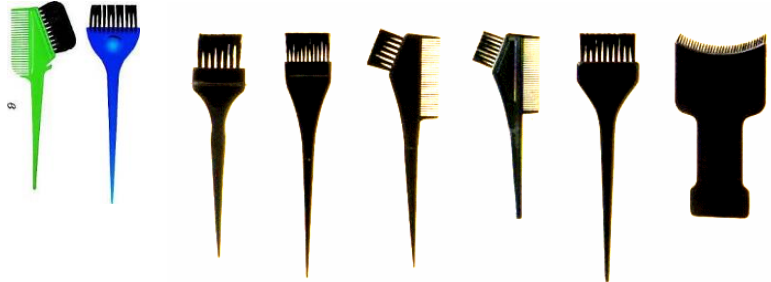
- пультверизатор для зволоження волосся при стрижці, укладанні, а також для нанесення засобів для укладання (рис. 2.28 с);
- мисочки для приготування барвників, засобів для лікування, фіксажу для завивки (рис. 2.28 е). Вони повинні бути обов'язково з прогумованим дном або на прогумованих ніжках.
- пензлики для розведення і нанесення препаратів та барвників (рис. 2.28 з);
- губки, спонжі для нанесення хімічних сумішей, фіксажу (рис. 2.28 р);
- затискачі («вусики», «краби», «качечки») металеві, пластмасові для розподілу волосся на зони та пасма при стрижці, укладанні, фарбуванні (рис. 2.28. а, в, г);
- утеплювальний ковпак для лікування, фарбування волосся;
- мірний стаканчик, мензурка для виготовлення сумішей, дотримання дозування (рис. 2.28 ш);
- сіточка для волосся для захисту волосся під час сушіння (рис. 2.28 у);
- шапочка для мелірування для забезпечення фарбування окремих пасом (рис. 2.28 и);
- гумові рукавички для захисту рук від дії хімікатів (рис. 2.28 є);
- шпильки для виконання зачіски (рис. 2.28. д);
- таймер для контролю за встановленим на операцію часом (рис. 2.28. ч);
- аплікатор для змішування й нанесення препарату, фарби (рис. 2.28 я);

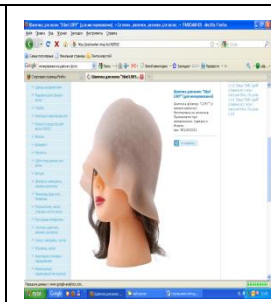
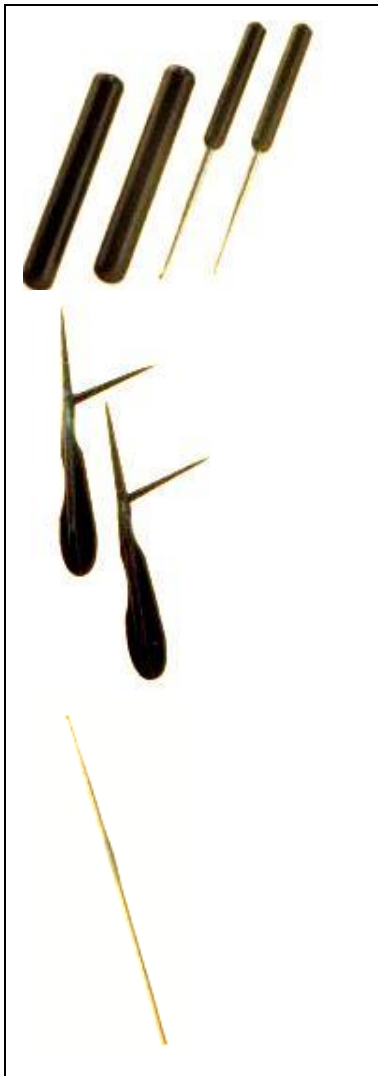
- шейкери для змішування барвників(рис. 2.28.я);
- прес для видавлювання фарби (рис. 2.28 ж);
- пластмасові шпильки для закріплення бігуді (рис. 2.28 б)
- гачки для виконання мелірування (рис. 2.28і);
- ваги для хімічних та косметичних засобів (рис. 2.28 к);
- фольга для виконання фарбування (рис. 2.28 л);
- тримач та нарізувач фольги (рис. 2.28 м);
- лоток для захисту шиї при хімічній завивці (рис. 2.28 н);
- комір-накидка на спину, для виконання окантування довгого волосся (рис. 2.28 о);
- комірці, туба для зберігання комірців (рис. 2.28 п);
- щіточка для зняття волосся з обличчя та шиї (рис. 2.28 т);
- маслянка для зберігання масла для змащування інструментів (рис. 2.28 ф);
- підставка-тримач для ножиць (рис. 2.28 х);
- пристосування для чистки гребінців та щіток (рис. 2.28 и).
- екран для захисту обличчя (рис. 2.28 щ);
- гребінь для зняття залишків фарби (рис. 2.28ю).

		
<u>ε</u>	<u>ϑ</u>	

		
<u>e</u>	<u>ϵ</u>	<u>ϣ</u>

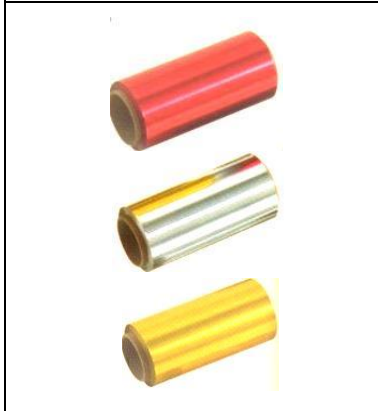

<u>ϛ</u>

i

u

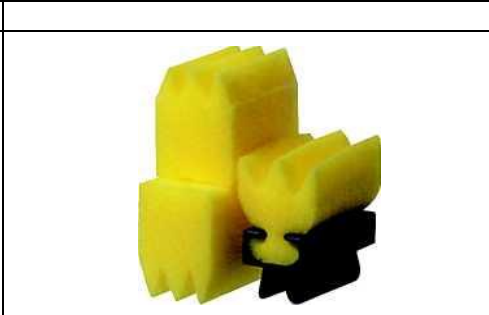
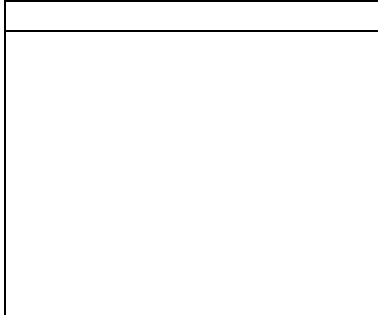
K

л

M

H

			
	<u>o</u>	<u>n</u>	<u>p</u>
	 <i>a</i>		
	<u>c</u>	<u>m</u>	<u>y</u>
			
	<u>phi</u>	<u>x</u>	<u>psi</u>
	 <u>chi</u>	 <u>mu</u>	 <u>nu.</u>
	 <u>xi</u>	 <u>rho</u>	